No : 2026/88
Tarih : 27.11.2026
Konu : Dernek ve Vakıflarda Bağış, Sponsorluk ve İktisadi İşletme Ayrımı

Bağış mı, Sponsorluk mu, Satış mı? Dernek ve Vakıflarda Vergiyi Belirleyen Soru

Yıl sonu yaklaşırken dernek ve vakıfların takviminde bağış kampanyaları, gala geceleri, kermesler ve kurumsal destek görüşmeleri öne çıkıyor. Bu gelirlerin hepsi aynı banka hesabına girebilir; vergi karşısındaki durumları ise aynı değil. Bir tutarın bağış, sponsorluk desteği ya da mal veya hizmet bedeli sayılması, hem parayı alan dernek veya vakfın hem de parayı veren şirketin vergisel sonucunu değiştiriyor.

Başlangıç noktası basit: Dernek ve vakıflar tüzel kişilikleri itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi değildir. Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK), bunlara ait veya bağlı iktisadi işletmeleri mükellef sayar (KVK m.1/1-ç ve m.2/5). Dolayısıyla asıl soru, yapılan faaliyetin bir iktisadi işletme oluşturup oluşturmadığıdır.

Belirleyici soru: Karşılığında ne verildi?

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğine göre iktisadi işletmeden söz edebilmek için dernek veya vakfa bağlılık, devamlılık ve faaliyetin ticari, sınai veya zirai nitelik taşıması gerekir. Faaliyetin ticari sayılması için de mal veya hizmetin bir bedel karşılığında sunulması, idarenin ifadesiyle tedavül ekonomisine katılması aranır. Bu çerçevede üç durumu birbirinden ayırmak gerekiyor:

- **Bağış:** Karşılıksız verilen para veya mal. Bağışçıya mal, hizmet ya da sözleşmeyle tanıtım hakkı sağlanmadıkça iktisadi işletme oluşmaz, KDV de doğmaz.
- **Sponsorluk desteği:** Kanundaki sponsorluk indirimi, Gençlik ve Spor ile Türkiye Futbol Federasyonu mevzuatı kapsamındaki spor sponsorluğuna ilişkindir. Sponsorun adının anılması bu niteliği bozmaz; logonun forma, saha veya materyal üzerinde yer alması gibi doğrudan ticari fayda sağlayan unsurlar ise reklam sayılır.
- **Mal veya hizmet bedeli:** Kermes, konser, kitap satışı, yemek, kurs gibi bedel karşılığı yürütülen faaliyetler. Devamlılık varsa iktisadi işletme oluşur.

“Kâr etmiyoruz” savunması sonucu değiştirmiyor

Uygulamada en sık duyulan itiraz, gelirin tamamının amaca harcandığıdır. Kanun bu konuda açık: Mal veya hizmet bedelinin yalnızca maliyeti karşılaması, kâr edilmemesi ya da kârın kuruluş amaçlarına ayrılması iktisadi işletme niteliğini değiştirmez (KVK m.2/6).

Devamlılık da sanıldığı kadar dar yorumlanmıyor. 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin (2.4.) bölümüne göre devamlılık, bir hesap dönemi içinde ticari mahiyetteki işlemlerin birden fazla yapılmasıdır. Aynı dönemde yapılan tek işlem kural olarak devamlılık oluşturmaz; ancak faaliyet bir organizasyon gerektiriyorsa veya amacı ticariyse tek işlemde de devamlılık kabul edilir. Sermaye tahsisi, işyeri açılması veya personel istihdamı gibi unsurların bulunduğu bir organizasyonda birkaç yılda bir işlem yapılsa dahi ticari faaliyetin varlığı kabul edilir. Faaliyetin dönemsel veya mevsimlik olması da devamlılığa engel değildir. Bu nedenle bir kermesin yalnızca bir kez düzenlenmesi sonucu tek başına belirlemez. Kermesin hazırlanış ve yürütülüş biçimine, satılan mal ve hizmetin niteliğine ve faaliyetin tekrarlanıp tekrarlanmadığına birlikte bakmak gerekir.

İdarenin özelgeleri bu çerçevenin uygulama örnekleridir. Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 18.01.2012 tarihli ve B.07.1.GİB.4.06.17.01-KDV-4:2011/14001-03-99 sayılı özelgesinde, başvurunun somut koşulları içinde bir defaya mahsus düzenlenen kermesin iktisadi işletme oluşturmayacağı; kermesin yılda birden fazla yapılması, her yıl bir kez de olsa periyodik olarak tekrarlanması ya da ticari bir organizasyon içinde yürütülmesi hâlinde ise iktisadi işletme oluşacağı belirtilmiştir. Bu sonuç, tek seferlik her kermesin vergi dışında kalacağı şeklinde genelleştirilmemelidir. Her yıl düzenlenen ve ücretli bilet satılan gala geceleri de aynı ölçülerle değerlendirilmelidir. Buna karşılık derneğin kullandığı bir aracı elden çıkarması gibi

organizasyon gerektirmeyen ve ticari amaç taşımayan tek seferlik satışlar kural olarak iktisadi işletme oluşturmaz.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin bir tespiti özellikle önemli: Eğitim ve sağlık gibi hizmetlerin bedelsiz verilmesi iktisadi işletme oluşturmaz; ancak hizmet karşılığında "bağış" adı altında ücret alınırsa durum değişir. Bağış makbuzu kesilmiş olması, işlemin niteliğini tek başına belirlemiyor.

Tanıtım hakkı karşılığında yapılan ödeme reklam bedeli olabilir

Kurumsal desteklerde sözleşmeler çoğu zaman "sponsorluk" başlığını taşıyor. Burada iki durumu ayırmak gerekiyor. Bağışçıya bir teşekkür duyurusunda yer verilmesi, ödemeyi tek başına hizmet bedeline dönüştürmez. Buna karşılık logonun belirli mecralarda ve belirli süreyle yayımlanması, etkinliğin şirket adıyla anılması veya proje materyallerinde şirkete yer verilmesi sözleşmeyle taahhüt ediliyorsa, ödeme ile tanıtım hizmeti arasındaki bağ somutlaşır.

İdarenin özelgeleri de bu yönde. Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 18.07.2011 tarihli ve B.07.1.GİB.4.06.17.01-KDV-3/2010-14001-29-543 sayılı özelgesinde, gazetesini bedelsiz dağıtsa bile gazeteye reklam ve ilan alan derneğe bağlı iktisadi işletme oluşacağı ve KDV mükellefiyeti tesis edileceği belirtilmiştir. İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 06.03.2023 tarihli ve E-39044742-130[Özelge]-284974 sayılı özelgesinde ise bir vakfın eğitim projesinde sponsor bankaya sözleşmeyle sağlanan isim ve logo görünürlüğü, bankaya doğrudan fayda sağlayan reklam hizmeti olarak değerlendirilmiş; ticari reklam hizmetlerinde tevkifat şartları sağlandığı için faturada 3/10 oranında KDV tevkifatı uygulanacağı sonucuna varılmıştır. Özelgeler başvuranın somut olayına özgüdür; bu oran her sponsorluk ödemesine uygulanacak bir oran olarak okunmamalıdır.

Ters yöndeki durum ayrıca değerlendirilmelidir: Derneğin kendi isim ve logosunu bir şirkete kullandırması. İzmir Vergi Dairesi Başkanlığının 26.06.2013 tarihli ve 84098128-125[2-2012/5]-384 sayılı özelgesinde, sigorta şirketinin dernek logosunu kullanması karşılığında "bağış" adıyla yapacağı ödemeler bağış sayılmamıştır. İdare, bu bedeller üzerinden Gelir Vergisi Kanunu'nun 94/5 maddesine göre tevkifat yapılacağını ve bu gelirler nedeniyle KVK geçici 2'nci madde kapsamında iktisadi işletme oluşmayacağını belirtmiştir. Özelge, geçici 2'nci maddenin o tarihteki uygulama süresine göre verilmiştir; bu süre bugün 31.12.2035'e kadar uzatılmış durumdadır.

Ödemeyi yapan şirket açısından tablo

Şirket açısından üç ayrı ihtimal var. Birincisi bağış. Kamu yararına çalışan derneklere ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara makbuz karşılığında ve karşılıksız yapılan bağışlar, beyannamede ayrıca gösterilmek şartıyla o yılın kurum kazancının %5'ine kadar indirilebilir (KVK m.10/1-c). Bu statüye sahip olmayan bir derneğe yapılan bağış için bu indirim kullanılamaz. İkincisi spor sponsorluğu. Harcamanın amatör spor dallarında tamamı, profesyonel spor dallarında %50'si indirilebilir (KVK m.10/1-b). Üçüncüsü reklam. Şirketin faaliyetiyle ilgili, fiilen sunulan ve usulüne uygun faturalandırılan tanıtım hizmeti, genel gider hükümleri çerçevesinde dikkate alınır. Gelir vergisi mükellefleri için bağış ve sponsorluğa ilişkin benzer hükümler Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesinde yer alıyor.

Bağış ve reklam aynı sözleşmede yer alıyorsa iki kısım ayrılmalıdır. Örneğin bir şirket, kamu yararına çalışan bir derneğin galası için 300.000 TL ödüyor. Sözleşmede bunun 100.000 TL'si, logonun etkinlik alanında ve davetiyelerde yayımlanması karşılığı olarak emsale uygun biçimde belirlenmiş. Bu tutar reklam hizmeti olarak faturalandırılır. Kalan 200.000 TL gerçekten karşılıksızsa bağış olarak belgelenir. Şirketin %5 sınırına esas kurum kazancı 3 milyon TL ise beyannamede indirilebilecek bağış tutarı en fazla 150.000 TL olur.

KDV tarafında da statü belirleyici. KDV Kanununun 17/2-b maddesine göre kamu menfaatine yararlı derneklere ve vergi muafiyeti tanınan vakıflara bedelsiz yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları KDV'den istisnadır. Bu durumda bağışçı KDV hesaplamaz. 1 Ocak 2019'dan bu yana bu işlemler nedeniyle yüklenilen KDV indirilebilir; ancak indirim yoluyla giderilemeyen kısım iade edilmez (KDVK m.30/a). Bu statüde

olmayan kuruluşlara yapılan bedelsiz teslim ve hizmetlerde ise işlem KDV'nin konusuna giriyorsa ve başka bir istisna yoksa genel hükümler uygulanır.

Kampanya başlamadan önce kontrol edilecekler

- **Sözleşme:** Destek karşılığında isim, logo, stant, bilet, davetiye veya başka bir hak taahhüt ediliyor mu? Ediliyorsa bu kısım ayrı bedelle belirlenmeli ve faturalandırılmalıdır.
- **Belge:** Satış ve hizmet bedeli faturayla, karşılıksız bağış alındı belgesiyle belgelenir. Bankadan yapılan nakdî bağışlarda dekont, şartları taşıması hâlinde makbuz yerine geçebilir. İşletme stokundan yapılan ayni bağışlarda ise bağışçının fatura düzenlemesi ve malın teslim alındığının ayrıca belgelenmesi gerekebilir.
- **Mükellefiyet:** Devamlılık arz eden kermes, kafe, kurs, yayın veya reklam geliri varsa iktisadi işletme için işe başlama bildirimi yapılmalı; KDV ve kurumlar vergisi beyanları buna göre kurulmalıdır. Stopaj yoluyla vergilendirilmiş kira gelirleri ise KVK geçici 2'nci madde uyarınca 31.12.2035'e kadar tek başına iktisadi işletme oluşturmaz.
- **Statü:** Bağışçıya "vergiden düşebilirsiniz" denmeden önce kamu yararı veya vergi muafiyeti statüsü teyit edilmelidir. Statü, iktisadi işletmenin vergilendirilmesini ise engellemez.

Son söz;

Dernek ve vakıflarda vergiyi belirleyen şey paranın adı değil, karşılığında ne verildiğidir. "Bağış" açıklamalı bir dekont, karşılığında sözleşmeyle tanıtım hakkı ya da hizmet sunulmuşsa bağış olarak kalmıyor. Kamu yararı statüsü bağışçıya avantaj sağlıyor; derneğin ticari faaliyetini ise vergiden kurtarmıyor. Kampanya ve sponsorluk görüşmeleri başlamadan önce sözleşmeyi ve belge düzenini bu ayrıma göre kurmak, sonradan doğabilecek tarhiyat ve ceza riskini baştan azaltır.

Teşekkürler,

Yaşar Çatalkaya

Yeminli Mali Müşavir

Sevgi & Saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Taxia & Taxademy

tax@taxia.com.tr +90 212 211 11 10 Mecidiyeköy Mah. Şehit Ahmet Sokak Ada Res. No: 6-10/51 Şişli/İstanbul